

TARBIJAVAIKLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/22-06802-017
Otsuse kuupäev	30. sept 2022
Komisjoni koosseis	Esimees Aase Sammelselg
Tarbija	
Kaupleja	Eesti Andmesidevõrgu AS, 14539659
Tarbija nõue	153,00 euro tagastamine.
Asja läbivaatamise aeg	14. sept 2022

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada osaliselt.
2. Eesti Andmesidevõrgu aktsiaseltsil tagastada tarbijale 150,00 (üks sada viiskümmend) eurot. Tarbija nõudmisel maksta raha välja koos VÕS §-s 113 lg 1 ettenähtud määras arvestatud viivitusintressidega.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu või seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kauplejal teatada 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast kirjalikult Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile otsuse täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

Pooled sõlmisid 26. jaanuaril 2019 liitumislepingu L-12480, millega kaupleja võttis endale kohustuse ehitada tarbija kinnistu liitumiskohas välja valguskaabli ühendus lähtudes liitumislepingu üldtingimustes sätestatud korrast ja tingimustest.

Kaupleja esitas samal päeval tarbijale arve A-12480 liitumistagatise (150,00€) ja menetlustasu (3,00€) maksmiseks. Tarbija tasus arve 26. jaanuari 2019 maksekorraldusega nr 317.

24. veebruaril 2022 teatas tarbija kauplejale, et soovib lepingu üles öelda põhjusel, et kaupleja ei täitnud lepinguga võetud kohustust ega ehitanud välja valguskaabli ühendust. Samas palus tarbija tagastada kauplejale üleantud tagatis (150,00€). Kaupleja tagatist tagasi maksnud ei ole.

Tarbija nõuab kauplejalt 153,00 eurot.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja leiab, et tarbija nõue ei ole põhjendatud. Kaupleja selgitas, et tarbijale saadeti 1. oktoobril 2021 uued üldtingimused, mille saamisest arvates 30 päeva jooksul oli tarbijal õigus leping üles öelda. Kuna tarbija seda ei teinud, kehtib leping muudetud üldtingimustel

edasi.

Tarbija avaldus lepingu ülesütlemiseks ei ole põhjendatud ja kaupleja sellega ei nõustu.

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseseaduse § 51 järgi lahendatakse vaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Esitatud tõenditest saab järeldada, et poolte õigussuhe põhineb liitumislepingul elektroonilise side seaduse (ESS) § 2 p 26 ja § 91 lg 2 tähenduses. Liitumislepinguga võttis kaupleja enesele kohustuse ehitada välja (luua) tarbija liitumispunktis üldkasutatava elektroonilise side võrguga vajalik ühendus.

Pooled vaidlevad selles, kas kaupleja on lepingut nõuetekohaselt täitnud; samuti selles, kas tarbijal oli õigus leping ühepoolsest üles öelda või mitte.

Esmalt hindab komisjon, kas kaupleja tüüptingimused on muutunud lepingu osaks või mitte. VÕS § 37 lg 1 kohaselt võivad tüüptingimused saada lepingu osaks kahel alternatiivsel viisil: 1) tüüptingimused on lepingu osaks, kui tingimuse kasutaja enne lepingu sõlmimist või sõlmimise ajal neile kui lepinguosale selgelt viitas ja teisel lepingupoolel oli võimalus nende sisust teada saada (esimene lause); 2) tüüptingimused on lepingu osaks ka siis, kui lepingu sõlmimise viisist tulenevalt võis nende olemasolu eeldada ja teisel lepingupoolel oli võimalus nende sisust teada saada (teine lause).

Kõnealune leping on sõlmitud arvutivõrgu abil (VÕS § 62'). Komisjonile ei ole esitatud lepingu sõlmimise tehnilistest etappidest ülevaadet; seega ei ole võimalik tõsikindlalt hinnata, kas tarbijalepingu sõlmimisel on tüüptingimustele viitamisel järgitud seadusest tulenevaid nõudeid. Komisjonile esitatud tarbija tahteavaldus (viitenumber 124805) on allkirjastamata; liitumisleping L-12480 on kinnitatud/allkirjastatud vaid kaupleja poolt. Siiski ei ole sellel asjaolul vaidluse lahendamisel määravat tähendust, kuna tarbija ei sea kahtluse alla seda, et kaupleja kasutab oma lepingutes tüüptingimusi ega ka seda, et lepingu sõlmimise ajal kehtinud tüüptingimused muutusid lepingu osaks.

Vaidlusküsimus on selles, kas kauplejal oli õigus tüüptingimusi ühepoolsest muuta ja milline on sellise muutmise tagajärg varem sõlmitud tarbijalepingu sisule.

Komisjon selgitab, et tüüptingimuste ühepoolne muutmine on üldjuhul lubatav, kuid muudetud tüüptingimus hakkab varasemalt sõlmitud lepingus kehtima sarnastel eeldustel kui on ettenähtud lepingu sõlmimisele. Tüüptingimuse kasutaja peab tingimuste muutmisest teatama ja tagama teisele lepingupoolele võimaluse tüüptingimuste sisust teada saada. Oluline ei ole seejuures, kas teine pool tingimustega tutvus või mitte. Arvutivõrgu abil sõlmitud lepingu puhul tuleb tüüptingimused esitada teisele poolele selliselt, et tal on võimalik need salvestada ja taasesitada (VÕS § 62' lg 5).

Kaupleja on 30.novembril 2021 kehtima hakanud tüüptingimused (3. redaktsioon) saatnud tarbijale 1.oktoobri 2021 e-kirjaga. Kiri on saadetud lepingus märgitud e-aadressile. Tüüptingimused on saadetud kujul, mis võimaldab neid salvestada ja taasesitada. Seega on kaupleja täitnud seaduses ettenähtud nõuded ja leping kehtis edasiselt muudetud tüüptingimustes ettenähtud sisuga.

Järgnevalt hindab komisjon asjasse puutuvate tüüptingimuste sisu ning nende toimet. Tarbija arvates on kaupleja rikkunud lepingus ettenähtud tähtaega ja tarbijal oli sellest tulenevalt õigus leping üles öelda. Kaupleja leiab, et tarbijal oli lepingu ülesütlemise õigus üksnes 30 päeva kestel arvates uutest liitumistingimustest teada saamisest.

Lepingu sõlmimisel kehtinud üldtingimuste (p 6.1.2) järgi kohustus kaupleja võrguga liitumise võimaluse tarbija kinnistule välja ehitama (rajama lepingu eseme) 24 kuu jooksul arvates lepingu sõlmimise ajast. 6.aprillil 2019 kehtima hakanud tüüptingimuste järgi kohustus kaupleja rajama lepingu eseme hiljemalt 24 kuu jooksul arvates liitumispunkti asukohas tehnilise lahenduse kohta otsuse tegemisest. 30.novembrist 2021 kehtima hakanud tüüptingimuste järgi lasus kauplejal kohustus rajada lepingu ese hiljemalt 3 aasta jooksul arvates tüüptingimuste kolmanda redaktsiooni (30.11.21) kehtima hakkamisest.

Komisjoni hinnangul on kaupleja tüüptingimustes sisalduv lepingu tähtaega määratlev tingimus (p 6.1.2) ebamõistlikult kahjustav ja seetõttu tühine.

VÕS § 42 lg 1 järgi on tüüptingimus tühine, kui see lepingu olemust, sisu, sõlmimise viisi, lepingupoolte huvisid ja teisi olulisi asjaolusid arvestades kahjustab teist lepingupoolt ebamõistlikult, eelkõige siis, kui tüüptingimusega on lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste tasakaalu teise lepingupoolte kahjuks oluliselt rikutud. Ebamõistlikku kahjustamist eeldatakse, kui tüüptingimusega kaldutakse kõrvale seaduse olulisest põhimõttest või kui tüüptingimus piirab teise lepingupoolte lepingu olemusest tulenevaid õiguseid ja kohustusi selliselt, et lepingu eesmärgi saavutamine muutub küsitavaks. VÕS § 42 lg 3 järgi loetakse tarbijalepingus tühiseks muu hulgas tüüptingimus, millega antakse tingimuse kasutajale õigus ühepoolset määrata oma kohustuse täitmise aeg või antakse talle kohustuste täitmiseks ebamõistlikult pikk või ebatäpselt määratletud tähtaeg (p 19).

Komisjoni arvates on põhikohustuse täitmise tähtaeg sedavõrd oluline tingimus, et selle määratlemisest tüüptingimusena tuleks hoiduda. Komisjoni hinnangul ei ole kõnealusel juhul lepingu poolte õigused ja kohustused tasakaalus. Lepingust on võimalik aru saada, et tarbijalt võetud tagatis on teatud eeldustel võrdne kogu tarbija lepingujärgse maksekohustusega. See tähendab, et tarbijalt on võetud tasu 100% ulatuses ettemaksuna. Tarbijal tekkis lepingust õigustatud ootus, et liitumislepinguga võetud kohustused täidab kaupleja 26.jaanuariks 2021 ja tarbijal tekib võimalus sõlmida leping sideteenuse kasutamiseks. Tüüptingimuste ühepoolse muutmisega on kaupleja oma kohustuse täitmise tähtaega juba pikendanud ca 46 kuud (27.01.2021 – 29.11.2021 + 3 aastat). Tarbijal puudus kindlus selles, et kaupleja ka seda tähtaega järgib.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et lepingus L-12480 sisalduv tüüptingimus 6.1.2 on tühine ja vaidluse lahendamisel sellele tugineda ei saa.

Tüüptingimuse tühisuse korral tuleb kohaldada seaduses kohustuse täitmise tähtaega reguleerivaid sätteid. VÕS § 82 lg 3 järgi peab juhul, kui kohustuse täitmise aega ei ole kindlaks määratud ja see ei tulene ka võlasuhte olemusest, võlgnik kohustuse täitma selle täitmiseks mõistlikult vajaliku aja jooksul pärast lepingu sõlmimist või muul alusel võlasuhte tekkimist, arvestades eelkõige kohustuse täitmise kohta, viisi ja olemust.

Komisjoni arvates tuleb lepingu sõlmimise asjaolusid ja lepingu eset arvestades pidada kaupleja poolel kohustuste täitmiseks vajalikuks mõistlikuks tähtajaks 2 aastat (24 kuud). Mõlemad pooled arvestasid lepingu sõlmimisel sellise tähtajaga. Eelduslikult arvestas kaupleja tähtajalise kohustuse võtmisel võimalikke riske ja nende realiseerumise tõenäosust.

Kaupleja ei ole esile toonud asjaolusid, mida ei saanud lepingu sõlmimisel ette näha ja nende saabumise võimalusega arvestada.

Vaidlust ei ole selles, et kaupleja ei olnud 24.veebruariks 2022 tarbija kinnistul sidevõrguga liitumiseks tehnilisi võimalusi valmis ehitanud. Seega oli lepingu ülesütlemise tahteavalduse esitamise ajaks lepingu tähtajast möödunud rohkem kui aasta. Komisjoni hinnangul on tegemist lepingu olulise rikkumisega. Ühepoolset enda kohustuse täitmise tähtaja pikendamine on sisuliselt samaväärne kohustuse täitmisest keeldumisega.

Komisjon ei jaga kaupleja arusaama selles, et tarbija ei kasutanud lepingu ülesütlemise õigust tähtaegselt. Tarbija ei öelnud lepingut üles seoses tüüptingimuste muutmisega; seega ei ole kaupleja selgitustes nimetatud tähtajal vaidluse lahendamisel tähendust.

ESS § 100 järgi on tarbijal õigus sideteenuse leping (sh liitumisleping) igal ajal ilma eelneva etteteatamiseta üles öelda, teavitades sideettevõtjat lepingu ülesütlemisest. Lepingu ülesütlemine loetakse sideettevõtja suhtes jõustunuks teate saamisele järgnevast tööpäevast alates, kui teates ei sisaldu hilisem tähtpäev. Elektroonilise side seaduses ei ole reguleeritud lepingu ülesütlemise tagajärgi; § 91 alusel kohaldatakse liitumislepingule eriseaduses reguleerimata küsimustes võlaõigusseaduse sätteid.

Olemuselt on liitumislepingul töövõtulepingu iseloom. VÕS § 655 järgi võib tellija töövõtulepingu igal ajal üles öelda. Kui tellija on lepingu üles öelnud, on töövõtjal õigus nõuda kokkulepitud tasu, millest on maha arvatud see, mille ta lepingu ülesütlemise tõttu kokku hoidis või mille ta oma tööjõu teistsuguse kasutamisega omandas või oleks võinud mõistlikult omandada. Kui tellija on lepingu üles öelnud seetõttu, et töövõtja rikkus lepingut, siis töövõtjal puudub õigus tasule töö eest, mis on lepingu lõppemise ajaks tegemata. Tarbijatöövõtu puhul on tellija kahjuks seaduses sätestatust kõrvale kalduvad kokkulepped tühised (§ 657).

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbija oli 24.vebruaril 2022 õigustatud lepingu üles ütlema. Kuna ülesütlemise põhjuseks oli töövõtja kohustuste rikkumine, ei ole kauplejal õigust ettemaksuna saadud tasule. Tarbija nõue tuleb rahuldada summas 150,00 eurot; menetlustasu tagastamiseks alust ei ole.

Tarbija esitas ettemaksu tagastamise nõude 24.vebruaril 2022. Rahalise kohustuse täitmiseks vajalik tähtaeg ei tohiks üldjuhul olla pikem kui 7 päeva. Seega langes kaupleja rahalise kohustuse täitmise viivituse 4.märtsist 2022, millisest ajast on tarbijal õigus nõuda kauplejalt viivitusintresside tasumist seadusjärgse viivitusintressi määras.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg
/allkirjastatud digitaalselt/